

Standardy ochrony małoletnich — od dokumentu do praktyki

Rozbudowany program wdrożeniowy: podstawa prawna, bezpieczne relacje, procedury przyjmowania informacji, odpowiedzialność, dostępna wersja dla dzieci, szkolenie personelu, ewaluacja i aktualizacja. Materiał wymaga dostosowania do typu placówki.

Program: 150 minut	Odbiorcy: Dyrekcja, koordynatorzy, nauczyciele, pracownicy i rodzice	Przegląd źródeł:
12.10.2026		

Zakres i odpowiedzialność: szkolenie stanowi materiał autorski Fundacji WHITE-RED. Nie jest opinią prawną, dokumentem zatwierdzonym przez MEN ani gwarancją gotowości placówki. Wymaga dopasowania do wieku i sytuacji uczestników, regulacji prawnych oraz lokalnych procedur. Ćwiczenia dotyczą wyłącznie sytuacji fikcyjnych i nie zbierają informacji o uczniach.

Cele i efekty kształcenia

1. Odróżniać przepisy, wytyczne urzędowe i metodykę Fundacji.
2. Przyporządkować odpowiedzialność za relacje, weryfikację personelu, reagowanie i przegląd.
3. Sprawdzić, czy uczeń i rodzic rozumieją, gdzie szukać pomocy.
4. Zaprojektować cykl dowodów wdrożenia i okresowej aktualizacji bez danych dzieci w DSS.

Plan przeprowadzenia szkolenia

Etap zajęć	Planowany czas
Otwarcie, zasady bezpieczeństwa i cele	10 min
Sześć modułów merytorycznych	90 min
Praca w grupach i studia przypadków	25 min
Quiz, omówienie i decyzje do wdrożenia	15 min

Etap zajęć	Planowany czas
Podsumowanie i karta kontroli	10 min

Czasy orientacyjne. Szkolenie może być prowadzone z przerwą i dostosowane do kompetencji odbiorców.

MODUŁ 01 / 06

01. Przepisy i zakres podmiotowy

Punktem wyjścia jest ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, w szczególności art. 21 oraz rozdział 4b, w tym art. 22b i 22c. Ustawa określa obowiązki określonych podmiotów; zakres zastosowania zależy od rodzaju placówki i prowadzonej działalności. Dokumentu nie wolno mechanicznie kopiować między przedszkolem, szkołą, szkołą policealną i uczelnią.

Wytyczne Ministerstwa Sprawiedliwości wspierają wdrożenie przepisów, lecz nie tworzą samoistnej podstawy prawnej. Metodyka Fundacji ma znaczenie pomocnicze i nie zastępuje interpretacji aktualnego tekstu ustawy. Przed przyjęciem zmian dyrektor powinien zlecić weryfikację tekstu obowiązującego, statutów, lokalnych procedur i rzeczywistego modelu działalności placówki.

Wnioski do zastosowania

- Sporządź mapę obowiązków w rozdzieleniu: przepis, wytyczna, rekomendacja.
- Nie oznaczaj autorskiego wskaźnika Audit PRO jako wymogu ustawowego.
- Przy każdym dokumencie wskazuj datę przeglądu i osobę zatwierdzającą.

MODUŁ 02 / 06

02. Bezpieczne relacje i reguły kontaktu

Standardy powinny jasno przedstawiać zasady kontaktów personelu z małoletnimi oraz zachowania niedozwolone. Dobre zasady są konkretne, zrozumiałe dla wszystkich pracowników i uwzględniają realne miejsca oraz rodzaje aktywności: zajęcia, świetlicę, wycieczki, komunikację elektroniczną, zajęcia indywidualne i współpracę z podmiotami zewnętrznymi.

Pracownik powinien rozumieć, jak zachować profesjonalne granice, jak reagować na naruszenie oraz gdzie przekazać obawę. Szkolenie nie powinno wymagać ujawniania osobistych historii uczestników. Informacje o granicach przekazuje się w sposób dostępny dla dzieci, adekwatny do wieku i możliwości komunikacyjnych.

Wnioski do zastosowania

- Oceń przejrzystość zasad kontaktu poza lekcjami.
 - Przejdź przez trzy fikcyjne sytuacje wymagające konsultacji przełożonego.
 - Przygotuj prosty komunikat dla dziecka: „Masz prawo powiedzieć o trudnej sytuacji”.
-

MODUŁ 03 / 06

03. Weryfikacja osób i odpowiedzialność organizacyjna

Przed dopuszczeniem osób do działalności związanej z małoletnimi trzeba rozpoznać właściwe obowiązki ustawowe, ich zakres i sposób wykonania. Weryfikacja nie jest jedną uniwersalną czynnością polegającą na podpisaniu oświadczenia; dokumentacja i uprawnienia zależą od podstawy prawnej, typu współpracy i rodzaju czynności.

Dyrektor powinien ustalić odpowiedzialne role, obieg dokumentów, zasady dostępu oraz terminy przeglądu. Sam fakt istnienia procedury nie potwierdza jej wykonania. W narzędziu DSS rejestrujemy wyłącznie status organizacyjny i identyfikator dowodu, bez imion, nazwisk, numerów rejestrów lub innych danych osobowych.

Wnioski do zastosowania

- Skontroluj zakres osób podlegających odpowiednim czynnościom.
 - Zdefiniuj osobę odpowiedzialną i bezpieczny system dokumentowania.
 - Przejrzyj umowy i role osób zewnętrznych bez kopiowania danych do aplikacji.
-

MODUŁ 04 / 06

04. Przyjęcie informacji o krzywdzeniu

Procedura musi być rozumiana przez osobę, która jako pierwsza otrzyma sygnał. Jej zadaniem jest bezpieczeństwo, wysłuchanie, przekazanie minimum niezbędnych informacji właściwym osobom i wykonanie wymaganych działań; nie jest nim przesłuchiwanie dziecka. Trzeba wcześniej określić role i zastępstwa także na wypadek, gdy obawa dotyczy osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń.

Standardy powinny obejmować zasady podejmowania interwencji oraz wskazywać odpowiedzialne osoby przy zawiadamianiu właściwych organów, stosownie do obowiązujących przepisów. Nie każdy sygnał rodzi identyczne obowiązki, a decyzji nie można zastąpić automatyczną punktacją. W bezpośrednim zagrożeniu życia lub zdrowia należy bezzwłocznie wezwać służby.

Wnioski do zastosowania

- Przeciwicz rozmowę bez obietnicy absolutnej tajemnicy.
 - Wskaż ścieżkę zastępczą w razie konfliktu interesów.
 - Ustal właściwy kanał przechowywania dokumentacji poza DSS.
-

MODUŁ 05 / 06

05. Wersja dla dzieci i komunikacja dostępna

Przepisy oraz wytyczne podkreślają potrzebę publikacji standardów w wersji pełnej i przeznaczonej dla małoletnich. Skrót dla dzieci nie powinien być jedynie pomniejszonym dokumentem prawniczym. Powinien prostym językiem wyjaśniać bezpieczne zachowania dorosłych, sposoby uzyskania pomocy, podstawowe granice i miejsca kontaktu.

Placówka powinna uwzględnić wiek, kompetencje językowe, potrzeby dostępności i realia komunikacyjne. RPD w aktualizacji standardów z 2 października 2026 r. zwraca uwagę na jawność, prostotę komunikacji i cykliczną ewaluację. W szkoleniu wykorzystaj próbę zrozumienia tekstu przez grupę dorosłych przyjmujących perspektywę dziecka, nie zbierając odpowiedzi uczniów w aplikacji.

Wnioski do zastosowania

- Opracuj trzy komunikaty zrozumiałe dla najmłodszych.
- Sprawdź kontrast, czytelność i alternatywne formy udostępnienia.

- Zadbaj o informację, że dziecko może mówić o problemie bez posiadania dowodu.
-

MODUŁ 06 / 06

06. Dowody wdrożenia, ocena i aktualizacja

Zatwierdzone zasady, potwierdzenie przekazania ich personelowi, informacja o dostępności dla uczniów i rodziców, protokoły przeglądu i kontrola działań tworzą łańcuch organizacyjnych dowodów. Nie należy jednak zamieniać go w masową bazę wrażliwych informacji. Dla każdego obszaru określ: co sprawdzamy, kto sprawdza, jak rozpoznać brak i kiedy wracamy do tematu.

Ocena standardów jest procesem, nie jednokrotnym podpisem. Raport z przeglądu powinien rozróżniać stwierdzony stan, niezweryfikowaną deklarację, czynność wykonaną i rezultat sprawdzony. DSS pomaga zarządzać zadaniami, ale nie stanowi systemu zgłoszeniowego ani archiwum spraw uczniów.

Wnioski do zastosowania

- Przypisz odpowiedzialność za przegląd i zatwierdzenie zmian.
 - Wybierz 3 mierniki: znajomość ścieżki pomocy, kompletność przeglądu, realizacja korekt.
 - Ustal sposób sprawdzenia w praktyce, czy procedura jest rozumiana.
-

MATERIAŁ DLA PROWADZĄCEGO

Warsztat praktyczny

Instrukcja

Grupy sporządzają mapę wdrożenia standardów dla fikcyjnej szkoły: podstawa, role, publikacja, szkolenia, interwencja, przegląd.

Oczekiwany rezultat

Powstaje dwustronicowy arkusz rozdzielający obowiązek ustawowy od dobrej praktyki i pomocniczej metodyki Fundacji.

Kryteria oceny

Ocenia się poprawność rozdzielenia źródeł oraz zdolność pracownika do wyjaśnienia dziecku drogi uzyskania pomocy.

Zasada etyczna: bez odgrywania przemocy, ujawniania własnych doświadczeń, diagnozowania uczestników ani zbierania historii konkretnych uczniów.

Dwa studia przypadków do dyskusji

STUDIUM PRZYPADKU / 1

Fikcyjna sytuacja

W przedszkolu przyjęto 40-stronicowy dokument, ale rodzice nie wiedzą, gdzie go znaleźć, a personel nie zna osoby zastępczej dla przyjmowania sygnałów.

Pytania do dyskusji

Które braki dotyczą praktycznego wdrożenia? Jak je skorygować bez zbędnego zbierania danych dzieci?

Proponowany tok rozumowania

Zadbaj o dostępne wersje i kanały kontaktu, wyznacz zastępstwa, przeprowadź instruktaż personelu oraz przegląd zrozumiałości.

To model dydaktyczny; faktyczne działania muszą uwzględniać aktualne procedury i stan sprawy.

STUDIUM PRZYPADKU / 2

Fikcyjna sytuacja

Dyrektor chce zastosować gotowe standardy innej szkoły do szkoły policealnej, w której część słuchaczy jest niepełnoletnia.

Pytania do dyskusji

Jakie zagadnienia wymagają osobnego sprawdzenia prawnego i organizacyjnego?

Proponowany tok rozumowania

Najpierw oceń status placówki i zakres zastosowania przepisów oraz rodzaj kontaktu z małoletnimi; dopiero później dostosuj dokument i procesy.

To model dydaktyczny; faktyczne działania muszą uwzględniać aktualne procedury i stan sprawy.

SPRAWDZENIE WIEDZY

Test z omówieniem decyzji

Pięć pytań sprawdza zastosowanie zasad w fikcyjnych sytuacjach. Odpowiedzi pozostają wyłącznie w bieżącej stronie. Ocena nie jest egzaminem kwalifikacyjnym ani certyfikatem.

1. Co jest źródłem obowiązków ustawowych?

Autorska punktacja DSS

Ustawa i właściwe przepisy

Dowolny poradnik

2. Co powinno być dostępne dla dzieci?

Zrozumiała informacja o zasadach i pomocy

Tylko pełny dokument prawniczy

Zamknięta instrukcja kadry

3. Co robi dorosły po sygnale krzywdzenia?

Sam przesłuchuje dziecko

Publicznie przekazuje klasie

Zapewnia bezpieczeństwo i działa według procedury

4. Czy niezweryfikowany status „wdrożone” wystarcza?

Nie, wymaga adekwatnego potwierdzenia

Tak, zawsze

Tylko w małych szkołach

5. Czy identyfikujące dane dzieci trafiają do DSS?

Tak, dla każdej sprawy

Nie, DSS przechowuje statusy organizacyjne

Tak, gdy jest zgoda wychowawcy

KARTA PRACY DYREKTORA / KOORDYNATORA

Lista kontrolna wdrożenia

Wykorzystaj na warsztacie lub wydrukuj. Zaznaczenie pozycji nie potwierdza samo w sobie prawnej zgodności placówki.

- ☐ Sprawdzono właściwy zakres obowiązków ustawowych.
- ☐ Dokument zatwierdzono przez uprawnioną osobę.
- ☐ Wersja pełna i dostosowana do dzieci jest łatwo dostępna.

- ☐ Personel zna rolę osoby przyjmującej sygnały i zastępstwo.
- ☐ Zasady weryfikacji osób przed dopuszczeniem zostały sprawdzone.
- ☐ Istnieje bezpieczne miejsce dokumentowania poza DSS.
- ☐ Przewidziano aktualizację i przegląd skuteczności.
- ☐ Rozdzielono obowiązek, rekomendację i metodykę Fundacji.

Sprawdził(a): Data:

Kolejny przegląd: Odpowiedzialna rola:

.....

[Otwórz plan naprawczy w centrum dyrektora →](#)

Wskazówki metodyczne i dostosowanie do odbiorców

- Dyrekcja: audyt zakresu ustawowego i decyzje o zatwierdzeniu.
- Personel: scenariusz pierwszej rozmowy i kanałów interwencji.
- Rodzice: prawa do informacji oraz miejsce publikacji standardów.
- Dzieci: zrozumiałe zasady i numer osoby, do której można się zwrócić.

Zasady prowadzenia

Na początku zajęć prowadzący informuje, że nikt nie musi opowiadać o własnych doświadczeniach. Przewidziane są alternatywne formy udziału, przerwa i możliwość skierowania uczestnika do zaufanej osoby. Każda analiza dotyczy neutralnego scenariusza. Instruktor wskazuje, które działania mają charakter organizacyjny, a które wymagają profesjonalnych kwalifikacji lub decyzji właściwych organów.

WERYFIKOWALNA WARSTWA MERYTORYCZNA

Źródła i charakter powołanych materiałów

Wskazane dokumenty stanowią punkty odniesienia do daty przeglądu 12.10.2026. Przed formalnym wdrożeniem regulaminu lub procedury należy sprawdzić aktualny tekst prawa i rozwiązania właściwe dla placówki.

1. Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tekst ogłoszony ELI) ↗

Podstawa normatywna; zweryfikuj aktualny tekst i zmiany przed przyjęciem procedury

2. Ministerstwo Sprawiedliwości — wytyczne standardów ochrony dzieci ↗

Wytyczne wdrożeniowe; nie zastępują tekstu ustawy

3. RPD — aktualizacja standardów ochrony małoletnich, 2.10.2026 ↗

Przykład ewaluacji i dostępnej komunikacji, nie gotowy standard dla szkoły

4. Prawo oświatowe — tekst ustawy w ELI ↗

Podstawa normatywna; sprawdź zmiany i przepisy właściwe placówce

5. MEN — numery wsparcia dla uczniów, 8.10.2026 ↗

Oficjalna lista numerów alarmowych i pomocowych

6. MEN — „Wiedza moją Tarczą”, poradniki I–III oraz IV–VII, 8.10.2026 ↗

Materiały dydaktyczne; źródło zaleceń, nie akt prawny

Klasyfikacja: tekst ustawy = podstawa prawna; poradnik MEN, MS, RCB, NASK, RPD = źródło urzędowe lub eksperckie; scenariusze, testy i lista kontrolna = autorska metodyka Fundacji WHITE-RED. Szkolenie nie zostało zatwierdzone lub certyfikowane przez wskazane instytucje.